

Biologiske Oplysninger om nogle nye eller sjældne Billelarver. II.

Af
J. P. Kryger.

Siden jeg i 1914 i dette Tidsskrifts 10. Bind gav en Meddelelse om de biologiske Forhold hos forskellige Billelarver, har jeg stadig, naar Lejlighed gaves, hjembragt Billelarver fra mine Ekskursioner. Klækningerne er som oftest lykkedes for mig, og en og anden ny lagttagelse har jeg derved faaet Lejlighed til at gøre. Som et Resultat af disse lagttagelser er da dette lille Arbejde fremgaaet. Nye Arter er ogsaa i dette mærkede med †. Hovedmassen af Materialet er afleveret til Zoologisk Museums 3. Afd., i hvis Billelarvesamling det nu findes.

Carabidae.

Olistopus rotundatus Payk. Paa Zool. Mus. findes een Imago med Larvehud, tagen af Meinert i Nordsjælland. Den $23/3$ 1910 gjorde Dr. Bøving og jeg en Udflugt til Amager Fællede for at søge efter Billelarver. Vejret var koldt og blæsende, og for at klare os for Kulden lagde vi os bag en af de talrige Smaahøje, som findes ned mod Stranden. I Siden af Højen gravede jeg løs og naaede hurtigt ind til nogle Musegange, hvori der fandtes adskillige *Catops*-Larver. Blandt den udgravede Jord og Græsrodde fandtes ogsaa 2 Carablarver, som ved senere Bestemmelse viste sig at være Olistopuslarver. Jeg tror

ikke, at disse Larver havde noget med Musene at gøre. Larverne er nu opstillede paa Zool. Mus. mærkede med Dr. Bøvings Navn.

Pristonychus subcyaneus Ill. I Ekspeditionssekretær Aug. West's Kælder, Søbakkevej, Holte, fandt Hr. West og cand. juris. Victor Hansen i Maj 1918 ved at undersøge forskellige Grøntsager, der var ved at gaa i Forraadnelse, nogle Exp. af *Pristonychus subcyaneus* Ill. Sammen med denne, den eneste Carab, som fandtes i Kælderen, fandtes ogsaa et Par Løbebillelarver, der passede godt til Beskrivelsen af *Pristonychus* larven. De første Dage i Juni besøgte jeg Hr. West, som velvilligst overlod mig en Pose Sigtgods fra Kælderen. I dette fandtes endnu 4 Larver.

Blethisa multipunctata L. 15. Juli 1902 tog Lærer Carl Larsen og Forfatteren det første Stykke af *Blethisa* larven. Larven toges i Damhusmosen i den opkastede Jord fra en Grøft. Konservator Schlick klækkede den d. 19. Juli s. A. I de følgende Aar toges kun ganske faa Stykker af Larven, Juli Maaned, Damhussø og Damhusmosen. 27/7. 1912 besøgte jeg Damhussøen, som paa dette Tidspunkt var omtrent helt udtørret. I det Parti af Søen, som ligger ned mod Aalekistehuset, var Bunden tør og dækket af et tykt Lag visne og sammenfiltrede Konferver. Under dette Dække fandtes i Sprækker i den fede, tørre Bund i Løbet af kort Tid 14 fuldvoksne Larver af *Blethisa*.

Nitidulidæ.

Pocadius ferrugineus F. Larver i hundredevis i Kæmpe-støvbald (*Lycoperdon giganteum* Batsch) paa den aabne Eng ved Nøddebovejen, straks naar man kommer ind i Grib Skov fra Hillerød. 12/8 15.

Colydiidæ.

† **Synchita juglandis** F. Af denne Art Larver fandtes et Antal i Birkebark paa en fældet Stamme i Ryget Skov. Larver 30/4 15. Imago kl. 30/5 15.

Coccinellidæ.

Hippodamia 13-punctata L. Imagines og Larver paa forsk. Planter paa Vintersbølle Strand ved Vordingborg. 8/8 1915.

Halysia 12-guttata Pod. Imagines og Larver i alle Størrelser fandtes i meget stort Antal paa Birk i Kongelunden. De nedbankedes let i Paraplyen.

5/9 18. Larver.

10/9 18. forp.

24/9 18. kl. Imago.

Halysia 22-punctata L. Mange Larver og Pupper paa forsk. lave Planter i Rudehegn, Skovrøddam.

29/8 15. Larver og Pupper.

10/9 15. kl. Imago.

Coccinella 10-punctata L. (= *variabilis* F.) Paa Ahornstammer ved Skørping Station fandtes Larver og Pupper i Antal.

14/7 17. Larver og Pupper.

18/7 17. kl. Imago.

Subcoccinella 24-punctata L. (= *Lasia globosa* Schneid.) Endeløse Skarer af Larver toges paa Blomsterne af *Lychnis flos cuculi* i Skovrøddam, Rudehegn. Larverne levede af Blomsterne.

27/6 15. Larver.

1/7 15. forp.

15/7 15. kl. Imago.

Throscidæ.

Throscus dermestoides L. 2/4 1916 var Expeditionssekretær Aug. West og Forfatteren ude for at sigte Muldvarpereder i Omegnen af Holte. Mellem nogle Elletrær i Skovrøddam i Rudehegn fandt vi et meget stort Muldvarpeskud, der syntes at skjule en Rede. Da jeg med min lille Spade strøg lidt Jord væk fra Muldvarpeskuddet fik jeg Øje paa nogle smaa hvide Billelarver, som jeg straks antog var Snudebillelarver. Hele Skuddet viste sig

nu imidlertid at være vrimlende fuldt af Larver, der alle laa i Puppehule. Efter Ekskursionen satte jeg en Del af Larverne i et Glas med Jord. De gik straks i Jorden og lavede sig Puppehuler, hvor de lagde sig til Ro. Selvfølgelig ventede jeg, at Klækning hurtig vilde finde Sted, men heri blev jeg skuffet. Larverne blev ganske roligt liggende til helt hen i Sommerens varmeste Tid, først hen i Juni fandt Forpupningen Sted, og Imago, der viste sig at være *Throscus*, klækkedes i Juni. Klækningen voldte for saavidt ingen Vanskeligheder; det eneste, der var at passe, var at holde Jorden til Pas fugtig.

Reitter skriver i Fauna Germanica. Die Käfer III. p. 200, at Larverne til *Throscus* efter Helhvig skulle leve i gammelt Egetræ. Dette betvivler Reitter dog, idet han, rigtigt anfører, at man kan ketse Imagines i Massevis paa Enge, hvor der ingen Egetræer findes. Der kan da heller ingen Tvivl være om, at Larven til *Throscus dermestoides* lever i Jorden. Men om den lever af Planterødder eller Svampemycelier eller muligvis af andre Ting, og om hvor dybt nede den lever, derom ved jeg intet. —

Ptinidæ.

Ptinus fur L. ^{30/8} 1914 hjembragtes fra Frerslev Hegn en Del Dunhammer med Microslarver i. Det var Meningen at klække disse Micros, hvorfor Dunhammerne anbragtes i et Skur Vinteren over. I Sommeren 1915 klækkedes bare en enkelt Micros, hvorfor en nærmere Undersøgelse foretoges i Efteraaret 1915. Dunhammernes Aks viste sig nu at være helt overfyldte med Billelarver, der levede af Frøene og Stængelen. I Foraaret 1916 forpuppedes disse Larver i Huler, som var gnavet halvvejs ind i Stængelen og Klækningen gav til Resultat, at det var Larver af *Ptinus fur* L. Larverne levede utvivlsomt af Dunhammeren og var altsaa udtalte Planteædere.

Anobiidæ.

† *Xestobium tessellatum* F. (= *pulsator* Schall.) $\frac{1}{4}$ 15.
Larver og Imagines i en gammel Eg i Dyrehaven.

Melandryidæ.

Conopalpus testaceus Oliv. I November 1916 toges en Larve i en af Stormen væltet gammel Bøg i Dyrehaven. Imago klækkedes Juni 1917.

Anthicidæ.

† *Notoxus monoceros* L. $\frac{3}{7}$ 1912 var Lærer Carl Larsen og Forfatteren paa Ekskursion til Frederiksholms Teglværk. Som saa ofte før lagde vi os ved den store Stenbunke, som dengang laa der, hvor nu Skibsværftet faar sin Plads, for at søge efter *Notoxus*larven. Imago var paa dette Sted ret almindelig, saa Larven maatte vel ogsaa være der. Atter gravede vi i Sandet, hvor paa der kun voksede en sparsom Vegetation af *Trifolium* og *Lotus*, og denne Gang lykkedes det os virkelig at faa et enkelt Stykke af en gullig Larve, som vi straks dømte til at være *Notoxus*larven. Dette viste sig at være rigtigt; Schlick fik Larven, som forpuppede sig et Par Dage efter. Nogen Klækning fandt ikke Sted, da Puppen jo ikke kan forveksles med nogen anden Billegruppe. Siden har Larsen og jeg hvert Aar paa samme Lokalitet taget nogle Stykker af *Notoxus*larven, men i de sidste Aar eksisterer Lokaliteten ikke mere som Samlelokalitet.

Larven levede formodentlig af Rødderne af Hvidkløverplanterne og maaske ogsaa af de i Sandet værende forraadnede Plantedele.

Cantharidæ.

† *Meloë variegatus* Don. Den $\frac{17}{5}$ 1917 besøgte jeg min nu afdøde Kollega Kommunalærerinde Frk. H. Petersen, der ejede en Grund paa Vejby Strand mellem Tisvilde og Raageleje. Mens vi stod i Haven gjorde Frk. Petersen

mig opmærksom paa et ejendommeligt metalskinnende Dyr, som var ved at grave sig op af Jorden. — Jeg undersøgte øjeblikkelig Dyret, der viste sig at være *Meloë variegatus*. Da jeg antog, at Dyret var i Færd med at grave sig frem fra sit Puppeleje, gravede jeg forsigtig Jorden op omkring det for muligvis at frelse Larve- og Puppehuden. Men jeg blev meget forbavset, da Jorden faldt fra hinanden, og jeg saa en nydelig lille Hule, hvori der laa en hel Mængde gule Æg. Jeg satte derefter Dyret i et Glas, hvor det i de følgende Par Dage lagde endnu en Del Æg. Æggene taltes, der var ialt 520. 247 sattes i Sprit og 273 lagdes til Klækning i et almindeligt Reagensglas, der lukkedes med Bomuld. Denne holdtes fugtig og $18/6$ og følgende Dage klækkedes Larverne, der til at begynde med var gule, men hurtigt blev sorte. De viste sig at være adskilligt større end de andre Melöe-arters Larver. Schiødte skriver et eller andet Sted, jeg kan ikke finde hvor, at han antager, at de store sorte Melöelarver, som han har fundet paa Bier i Jylland, antagelig er variegatus-larver. Han har haft Ret. Hvorpaa Dr. Meinerter begrunder sin Udtalelse i Fort. over Zool. Mus. Billelarver p. 276 om, at de, paa en i Museets Eje værende *Eucera longicornis* sig befindende Larver tilhører denne Art, kan jeg ikke finde noget om.

Den fundne Imago foræredes efter Frk. Petersens Ønske til Zool. Mus., medens Larverne og Æggene deltes mellem Zool. Mus., U. S. National Museum og Overretssagfører Schlick.

Den Jord, hvori Imago var i Færd med at lægge sine Æg var nygravet, blød Havejord. I ca. $\frac{1}{3}$ m Afstand fra Hulen var en Mark rigelig forsynet med blomstrende Føl-fod, Mælkebøtter og andre lave Planter. Hele Eggen var fuld af den almindelige *Meloë proscarabæus*.

Oedemeridæ.

Oedemera virescens L. $18/4$ 1918 var jeg paa Fuglesangs-

søens Bred i Dyrehaven i Færd med at pille gamle Planter i Stykker for at søge efter Billelarver. Mens jeg sad og skille en gammel Dunhammers Blade fra Stænglen faldt der et Par Billelarver ud. Den ene af disse satte i et Glas med Jord, hvor den lavede Puppehule og senere udvikledes til en Imago, tilhørende *Oedemera virescens*.

$13/4$ 18. Larver.

$18/4$ 18. forp.

$10/5$ 18. Imago kl.

Curculionidæ.

Phyllobius argentatus L. $1/4$ — $5/4$ 1915 toges talrige Larver af denne Art i Puppeleje i Jorden under gamle Ege i Dyrehaven, Arten lever altsaa, hvad man ogsaa kan formode, som Larve paa de samme Steder, hvor Imago findes.

Hypera polygona F. Af denne meget almindelige Art fandtes utallige Larver paa Blomsterne af *Lychnis flos-culi* $27/6$ 1915 i Skovrøddam, Rudehegn sammen med Larverne til *Subcoccinella 24-punctata* og var ligesom disse sidste ivrigt i Færd med at æde Lychnisblomsterne.

$27/6$ 15. Larve.

$5/7$ 15. forp.

$20/7$ 15. kl. Imago.

Under en Ekskursion i Tibirke Bakker $7/7$ 1918 gik jeg langs med en Bygmark og bemærkede da tilfældig en gul Cocon sidde paa et Bygaks. En nærmere Undersøgelse viste, at baade Bygaksene og Bladene var saa fulde af Coconer, at det var vanskeligt at finde en Plante, som ikke havde mindst een Cocon. Undersøgelsen gav endvidere til Resultat, at Marken det foregaaende Aar havde været bevokset med Spergel, *Spergula sativa*. En Del Frø var formodentlig blevet modent og havde saet sig selv, for imellem Byggene stod en Mængde blomstrende Spergelplanter. Det var paa disse Planter, de Larver levede, som havde spundet Coconerne. Det var Hypera-

larver og Klækning viste, at ogsaa det var *Hypera polygoni* L. (= *Phytonomus arrator*).

$\frac{7}{7}$ 18. Larver.

$\frac{9}{7}$ 18. forp.

$\frac{18}{7}$ 18. kl. Imago.

Larverne levede ogsaa her af Blomsterne og de grønne Spergelfrugter. Der kunde maaske efter det her meddelte være Grund til at have Opmærksomheden henvendt paa Arten; thi det kan jo faa stor landøkonomisk Betydning, hvis Larverne skulde indfinde sig lige saa talrigt som i Tibirke Bakker, men paa Marker, der var udlagt til Frøavl.

I Juli 1916 fandt jeg Larven til denne Art paa Aftenpragtstjerne (*Melandryum album*) paa Bunddragene paa Lolland. Det synes saaledes særligt at være Nellikefamiliens Arter, der hjem søges af denne Art.

***Hypera rumicis* L.** Talrige Larver af denne Art fandtes paa Syreskræppe i Ravnkilde i Ræbild Bakker $\frac{14}{7}$ 17. Imago kl. i Juli s. A.

***Hypera plantaginis* De G.** Larver af denne Art fandtes paa Bunddragene paa *Melandryum album* sammen med *H. polygoni*. Juli 1916.

***Mecinus pyraster* Hebst.** I September Maaned 1916 undersøgte jeg i Skovrøddam i Rudehegn de visne Stængler og Aks af lancetbladet Vejbred. Nogle af Stænglerne viste indvendigt Spor af Larvegnav og i en enkelt Stængel fandtes lige under Akset en Hule, hvori fandtes en Imago af *Mecinus pyraster*. Jeg skulde derfor antage at Arten hører hjemme paa denne Plante.

† ***Gymnetron noctis* Hebst.** I September 1915 fandtes ved Holte talrige Larver, Pupper og Imagines af denne Art i Kapsler af *Linaria*. Klækning foretoges.

Scolytidæ.

***Crypturgus pusillus* Gyll.** $\frac{16}{5}$ 1915 fandtes i Gelsskov Imago og Larver af denne Art i en Granstub.

Anthribidæ.

Anthribus Geoff. Victor Hansen meddeler i Danmarks Fauna. Biller IV. Snudebiller p. 12, at vore Anthribusarter som Larver lever i Skjoldlus, hvis Æg de fortærer. Jeg har ialt 3 Gange i Aarenes Løb haft Lejlighed til at konstatere, at dette er rigtigt.

1. For mange Aar siden, da jeg var ivrigt optaget af at klække Snyltehvepse af Coccider, hændte det mig, at jeg af nogle paa Hassel i Ermelunden indsamlede Skjoldlus fik Snudebiller i Stedet for Encyrtider. Da jeg dengang ingen Interesse havde af Snudebillerne kastede jeg det hele bort.
2. Engang senere har jeg oplevet det samme med nogle Skjoldlus, vistnok fra Slaaen, fra Gærdet Øst for Bidstrup Hegn.
3. I Juli Maaned i Aar, da jeg samlede i Tisvilde Hegn, hjembragte jeg ogsaa en Del Skjoldlus fra Birk. Af en af disse Skjoldlus fremkom $^{15}/_7$ en Snudebillelarve, der blev sat i Sprit.

Chrysomelidæ.

Chrysomela fastuosa Scop. $^{12}/_8$ 1917 fandtes talrige Æg, smaa og store Larver af denne Art paa *Stachys* i Grib Skov, i Mosen til venstre for Nøddebovejen, naar man kommer fra Hillerød. Larverne gik i Jorden og laa hele Vinteren som Larver i deres Puppehuler. Først hen paa Foraaret forvandlede de til Pupper, og Imago fremkom efter 2—3 Ugers Forløb.

Hydrothassa aucta F. $^9/_6$ 1918 fandtes talrige Larver paa forskellige Ranunkler i Allindelille Fredeskov. Larverne gik i Jorden og forpuppede sig.

$^9/_6$ 18. Larver.

$^{20}/_6$ 18. forp.

$^4/_7$ 18. kl. Imago.

Galeruca nymphææ L. Som en mærkelig Foderplante for denne Art kan anføres *Mentha* $^{14}/_7$ 1917 fandt jeg i

Ravnkilde, Ræbild Bakker, store Skarer af Larver paa denne Plante; Aakande fandtes ikke. Klækning foretoges.

Phyllobrotica 4-maculata L. $^{14}/_4$ 1918 tog jeg nogle Larver ved Gravning i den bløde Mosejord ved Bredden af Fuglsangssøen i Dyrehaven. Larverne havde sikkert levet mellem Planterødderne i Jorden. Blandt de paa Stedet voksende Planter var der *Scutellaria* i Mængde. Larverne sattes i Glas med Jord. De gravede sig straks ned og dannede Puppehule, hvori de blev liggende omtrent en Maaned, inden Forpupning fandt Sted. Puppestadiet varede derimod ikke længere end de sædvanlige ca. 14 Dage. Klækningen gav til Resultat, at Larverne tilhørte *Phyllobrotica 4-maculata* L.

$^{14}/_4$ 18. Larver.

$^{17}/_5$ 18. forp.

$^1/_6$ 18. kl. Imago.

Cassididæ.

Cassida viridis L. $^{14}/_7$ 1917 toges Æg, Larver, Pupper og Imagines i talrige Mængder paa *Mentha* i Ravnkilde i Ræbild Bakker. Larverne levede af Planterne, og Klækningen var meget let. Æggene var som hos andre Cassida-arter hæftede til Bladene ved den sædvanlige brune Hinde af Sekret.

Gentofte, $^{23}/_9$ 1918.